

על מצבת אמי

בְּמַעוֹן דָּל
תַּחַת הַגָּל
מְלֵא רַמָּה
שְׂכָנָה דוּמָה,
בְּצֵל לַיִל
אֶשֶׁת-חַיִּל
שְׁאָר וָזָר
בְּכַיּוֹן מֵר,
הוּי שְׂדוּדָה!
בֵּת כְּבוֹדָה!
נְפִלָה עֲטָרָה,
צְפִירַת תְּפָאֲרָה.

(יצחק בר לעוויןזון, אשכל הסופר)

טוּרֵי אֶבֶן

למראשות ידידתי הבתולה פעסל בת דודי ה' שלמה גאנז.
פתאום קטפה השארלאך¹ ותלקח רוחה בתשעה לחודש התשיעי בשנת
עשרים לימי חייה.

פְּתָאוּם נְקֻטָּה הַנְּאֻה הַיָּפָה
זֹאת הַנְּשֻׁקָּה כְּכֹכְבֵי בְּקָר.

זָכָה וּבְהִיָּרָה נְפִשָּׁה הַאִירָה,
כְּמוֹ הַצְּפִירָה וְאוֹר הַבְּקָר,

¹מחלת הסקרלטינה (Scharlach), שנית.

רוחך נעלה
ליני הלילה
יפנה למעלה.
לעלות הבקר.

'שובי לחמר'!
אמר שומר
נתן אומר.
אתא בקר.

מעפר התנערי
ולא תותירי
ועוניף הסירי
עד הבקר

עליון תביטי
שכבי בתי
ובצלו תשקיטי
עד הבקר!

(מחבר לא ידוע, כוכבי יצחק)

באמצעות איזכורם של פסוקי מקרא שבהם מופיעה המילה "בוקר", מציג המשורר את המוות כמציאות זמנית של "לילה" שלאחריו מגיעה גאולת הנפש-המתוארת במטאפורות הבוקר. הפסוק העומד בבסיס שניים מן השיבוצים המרכזיים באפיטף לקוח ממגילת רות (ג, יג): "ליני הלילה והיה בבקר אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי, חי ה' שכבי עד הבקר". שני הציוויים שמצווה הדובר באפיטף על המנוחה: "ליני הלילה", ו"שכבי בתי", הלקוחים מפסוק זה, משמשים מסגרת לאפיטף ומתפקדים כציוויים מטפוריים המרמזים על תוצאת השינה, המופיעה בחלקו הלא משובץ של הפסוק: "והיה בבקר [...] וגאלתיך אנכי חי ה'". כך נטען השיבוץ במשמעותו מכוח הקשרו במקרא הקושר את השינה עם הגאולה, והופך שיבוץ זה להיגד בעל משמעות מטפזית הכורך את מות האשה באמונה בתחיית המתים. שיבוצים אחרים באפיטף, משמשים במתכונת קישוטית, בהיותם גורם מפתיע ומענג, המקרב בין רחוקים ומשלב את המקור המקראי בהקשרו החדש באפיטף אף שהקשר ביניהם אינו מהותי ותוכני. כך, למשל, הציווי על קורבן פסח (שמות יב, ב): "ולא תותירו מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר וְהִנֵּתָּ מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר בְּאֵשׁ תִּשְׂרְפוּ" הופך באפיטף זה לציווי על הנפטרות להסיר את עוונה, אף שאין קשר מהותי בין ציווי הקורבן לציווי הדובר על המתה.